

Bangkok Health
FAX : 0-2936-2477-8 email : bangkok_health_news@hotmail.com โทรสาร 0-2936-2477-9

ชนิดของ 'มะเร็งปอด' ที่ควรรู้

สถานการณ์โรคมะเร็งปอดในประเทศไทย ถือว่าพบมากและเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตในลำดับต้นๆ ทั้งในเพศหญิงและเพศชาย สาเหตุของมะเร็งปอดส่วนใหญ่ร้อยละ 80-90 จะเกิดจากการสูบบุหรี่ มะเร็งปอดจะพบมากในช่วงอายุ 50-75 ปี โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สูบบุหรี่ และ ประมาณร้อยละ 5 จะเป็นผู้ที่ต้องสูดดมควันบุหรี่จากผู้อื่น ซึ่งประเภทหลังนี้มีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปอดเพิ่มขึ้นร้อยละ 26 นอกจากนี้ จำนวนมวนบุหรี่ที่สูดต่อวันและชนิดของบุหรี่จะสัมพันธ์กับอัตราเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปอดผู้ที่สูบบุหรี่ร้อยละ 10-13 จะเกิดอาการของโรคภายในเวลา 30-40 ปี อย่างไรก็ตาม ถ้าเลิกสูบบุหรี่ก็สามารถลดอัตราการเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปอดลง เหลือเท่าผู้ไม่สูบบุหรี่ได้ภายในเวลา 10-15 ปี ขณะที่ผู้ที่สูบบุหรี่และเป็นโรคปอดอุดตันเรื้อรัง จะยังเพิ่มปัจจัยเสี่ยงต่อมะเร็งปอดมากขึ้น

โรคมะเร็งปอดอาจแบ่งประเภทตามลักษณะที่เห็นจากกล้องจุลทรรศน์ ซึ่งเสนอโดยองค์การอนามัยโลกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

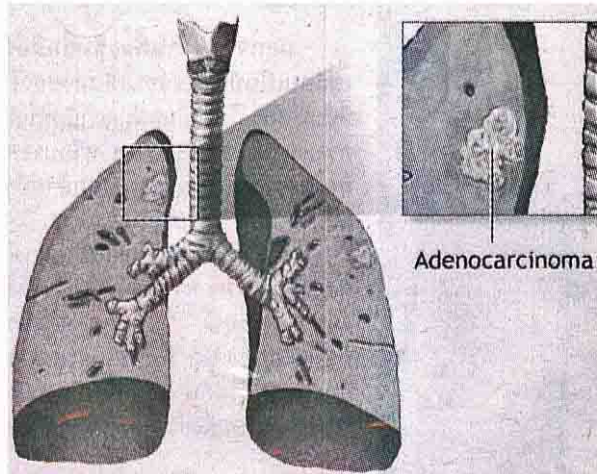
1. Squamous cell carcinoma หรือ Epidermoid carcinoma

โดยทั่วไปพบได้ร้อยละ 38-48 ของมะเร็งปอด ในประเทศไทยพบบ่อยเป็นอันดับสองรองจาก Adenocarcinoma ในต่างประเทศพบบ่อยเป็นอันดับหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่เป็นอย่างมาก เป็นชนิดที่เติบโตช้าและแพร่กระจายช้า มีกำเนิดจากเยื่อหุ้มหลอดลม

ส่วนมากเกิดในหลอดลมขนาดใหญ่ ก้อนมะเร็งมักพบในบริเวณช่วงปอด ลักษณะเซลล์ที่พบ ได้แก่ spindle-cell variant อัตราการอยู่รอด 5 ปี

2. Small-cell anaplastic carcinoma หรือ Undifferentiated cell carcinoma

โดยทั่วไปพบได้ร้อยละ 20-30 ของมะเร็งปอด ส่วนมากเกิดในหลอดลมใหญ่ เป็นชนิดที่มีความรุนแรงที่สุด เพราะสามารถแพร่ลุกลามและกระจายไปยังอวัยวะอื่นได้อย่างรวดเร็ว มักทำให้เกิดการอุดตันของ superior vena cava โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเสียชีวิตภายใน 4 เดือน และอัตราการอยู่รอดเกิน 5 ปี มีน้อยกว่าร้อยละ 1 ทว่า มะเร็งชนิดนี้ให้การตอบสนองต่อเคมีบำบัดดีมาก จึงไม่นิยมรักษาด้วยการผ่าตัด เพราะมักมีการแพร่กระจายก่อนที่จะปรากฏอาการทางปอด ลักษณะเซลล์ที่พบได้แก่ 1. Oat cell (เป็นเซลล์ที่มีขนาดเล็กประมาณ 10-12 ไมครอน รูปร่างกลมหรือรี นิวเคลียสกลม มีโครมาตินเข้ม ไม่พบ nucleolus, ไซโตพลาสซึมมีน้อยมาก เซลล์มะเร็งอยู่กันอย่างหลวมๆ และมักไม่ยึดติดกัน) 2. intermediate (เซลล์มีขนาดใหญ่กว่า มีรูปรี เซลล์ยึดติดกันดีกว่า oat cell โดยเรียงตัวเป็นทาง หรือเป็นหย่อม หรือเป็น pseudorosette) และ 3. combined

3. Adenocarcinoma

พบได้ร้อยละ 20-25 ของมะเร็งปอด และพบบ่อยที่สุดในประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่น้อย ก้อนมะเร็งมักพบในบริเวณส่วนรอบนอกของปอดติดกับเยื่อหุ้มปอด บางครั้งพบในบริเวณที่เป็นแผลเก่าที่เรียกว่า scar carcinoma มีกำเนิดจากเยื่อหลอดลมหรือต่อมเมือก (mucous gland) ส่วนใหญ่พบบริเวณหลอดลมขนาดเล็กของปอด มีขนาดโตขึ้นช้า พบค่อนข้างบ่อยในเพศหญิง และอาจพบได้ที่บริเวณส่วนผิวของปอด bronchiolo-alveolar-carcinoma หรือ bronchiolar หรือ alveolar carcinoma มีลักษณะเฉพาะ คือ มีกำเนิดจาก bronchiolar mucous cell หรือ bronchiolar stem-cell พบน้อยกว่าร้อยละ 10 ของมะเร็งปอดพบร่วมกับโรคปอดที่มี interstitial fibrosis มีการแพร่กระจายตามผนังถุงลม และระบบน้ำเหลือง ไม่ค่อยพบการแพร่กระจายนอกทรวงอก

4. large cell-carcinoma

พบประมาณร้อยละ 5-15 ของมะเร็งปอด มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่อย่างมาก ก้อนมะเร็งอาจพบที่ส่วนกลางของปอดหรือส่วนรอบนอกของปอด ส่วนใหญ่พบบริเวณขอบปอดและในเยื่อหุ้มปอด มะเร็งเป็นก้อนใหญ่และโตเร็วมาก มะเร็งชนิดนี้มีความรุนแรงมาก มักมีการแพร่กระจายไปยังอวัยวะอื่นๆ แล้วเมื่อตรวจพบครั้งแรก ผู้ป่วยส่วนใหญ่เสียชีวิตภายใน 6 เดือน อัตราการอยู่รอดเกิน 5 ปี มีประมาณร้อยละ 6 ลักษณะเซลล์ที่พบได้แก่ giant-cell and clear cell

นอกจากนี้ก็จะเพิ่มปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งปอดแล้ว พันธุกรรมก็อาจมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย มะเร็งปอดเป็นโรคที่สามารถตรวจค้นหาในระยะเริ่มแรกได้ยาก การนำเอาผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้ชายสูบบุหรี่ที่มีอายุเกิน 40 ปี มาตรวจเสมหะและเอ็กซเรย์ปอดเพื่อพยายามจะลดอัตราการตายจากโรคมะเร็ง พบว่าสามารถตรวจเจอผู้ป่วยโรคมะเร็งในระยะเริ่มแรกได้มากขึ้น แต่ไม่สามารถลดอัตราการเสียชีวิตลงได้ เนื่องจากมะเร็งปอดแม้จะมีขนาดเล็กก็มีการแพร่กระจายได้สูง กว่าที่จะรู้ตัวว่าเป็นมะเร็งปอดก็เมื่อลุกลามมากแล้ว โดยอาการที่พบมาก ได้แก่ ไอ หายใจลำบาก ไอเป็นเลือด ปอดอักเสบ บ่อย และเจ็บลิ้นที่หน้าอก หายใจลำบากจากน้ำท่วมปอด เป็นต้น

หากคุณมีอาการดังกล่าวแล้วละก็ควรรีบปรึกษาแพทย์เสียตั้งแต่เนิ่นๆ ทางที่ดีควรหมั่นสังเกตตัวเองและตรวจสุขภาพประจำปีเป็นประจำ ทั้งนี้ ก็เพื่อสุขภาพที่ดีและห่างไกลจากโรคมะเร็งนั่นเอง ■